

Отже, сьогодні принцип рівності та недискримінації знаходить відображення в більш, ніж в сотні міжнародних договорів, що є частиною національного законодавства. Це свідчить про гостроту проблеми та актуальність питання недопущення дискримінації у світі. Згадані міжнародні договори містять змістовно схожі норми щодо заборони дискримінації, що вказує на наявність єдиного підходу міжнародної спільноти – визнання принципу рівності, заборони дискримінації, допущення диференціації та застосування позитивних дій.

Бібліографічні посилання:

1. Міжнародна конвенція ООН про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_105
2. Неделек Б. Стаття 14 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / уклад. і наук. ред. О. Л. Жуковська. К. : ЗАТ «ВІПОЛ», 2004. С. 631-652.
3. Равлінко З.П. Заборона дискримінації: загальнотеоретичне дослідження: дис. на здобут. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.01. Л., 2016. 201 с.
4. Рамкова конвенція про захист національних меншин від 1 лютого 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055#Text
5. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН про сприяння Декларації про право та відповідальність окремих осіб, груп та органів суспільства щодо заохочення та захисту загальновизнаних прав та основних свобод людини: захист прав жінок-правозахисників, 30 січня 2014 року, A/RES/68/181. URL: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/Загальні-рекомендації-Комітету-ООН.pdf>
6. Шевчук С. В. Судовий захист прав людини: практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. 3-тє вид. К. : Реферат, 2010. 848 с.

Наливайко Ігор Олегович,
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації
Науковий керівник –
д. держ. упр, проф. Шевченко С.О.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ**

Корупція у сучасному суспільстві та державі є одним з найбільш небезпечних явищ для розвитку демократії, охорони і захисту прав та свобод людини і громадянина тощо. Вона підриває авторитет державного апарату, дискредитує діяльність органів публічної влади, руйнує основні принципи, на котрі спирається будь-яка демократична, правова та соціальна держава,

принципи рівності громадян перед законом, справедливості, неупередженості правосуддя, захищеності людини правоохоронними структурами від різного роду протиправних посягань з боку посадових та службових осіб органів публічної влади. Враховуючи національний рівень розповсюдженості цього деструктивного явища та розуміння у суспільстві значення механізмів його протидії, пошук та розробка ефективних концептуальних підходів запобігання корупції в Україні набувають значної актуальності.

Теоретично-правовою основою для дослідження концептуальних підходів запобігання корупції стали праці таких вчених, як: В. Авер'янов, О. Бандурка, М. Бездольний, Ю. Битяк, М. Буроменський, В. Галуцько, В. Дейнеко, Є. Зозуля, Р. Калюжний, С. Ківалов, Г. Котович, В. Кучер, Т. Мацелик, О. Соснін, Т. Сараскін, Н. Чистяков, Н. Шкуренко та ін.

Проектування та запровадження окремих заходів протидії корупції потребують передусім з'ясування сутності цього поняття. Так, термін «корупція» набув широкого вжитку в українському суспільстві у середині 1990-х років. Відтоді зміст корупції визначається від ототожнення з хабарництвом до трактування її як абсолютно нового небезпечного явища.

В енциклопедіях та словниках визначення корупції надається як дослівний переклад з латинської «*corruption*» – «корозія, роз'їдання, руйнування». Відомий російський філолог С. Ожегов визначав корупцію як «підкуп хабарями, продажність посадових осіб, політичних діячів [1, с. 406]. У Довідковому документі про міжнародну боротьбу з корупцією вона визначається як «зловживання державною владою для отримання вигоди в особистих цілях» [2, с. 81]. Існує також думка, що корупція – поняття не стільки правове, скільки соціальне та моральне. Загалом же корупцію можна визначити як соціальне явище, яке охоплює всю сукупність діянь, пов'язаних із неправомірним використанням особами наданої їм влади та посадових повноважень для задоволення особистих інтересів чи інтересів третіх осіб, а також інших правопорушень, що спричиняють учинення корупційних діянь або їх приховування [3, с. 32].

У Законі України «Про запобігання корупції» визначено, що корупція – це використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у Законі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [4]. Корупція в Україні спричинена багатьма факторами, серед яких можемо виокремити наступні: неефективність системи публічного управління, непрофесійність топ-менеджерів у державі, недосконала судова система, політична корупція, пасивність інститутів громадянського суспільства тощо.

Для виокремлення шляхів подолання корупції, необхідно враховувати сучасний стан реалізації заходів запобігання корупції в Україні, серед яких

особливе місце посідають наступні особливості: ступінь і форма корупції залежать від загальної зрілості демократичної системи та основних напрямів реформування суспільного життя (адміністративних процедур, систем оподаткування, регуляторної діяльності, вирішення соціальних проблем тощо); будь-які політичні заходи у сфері протидії корупції є неефективними; слабкі інститути громадянського суспільства. ЗМІ часто покладаються на власників, органи державної влади та політичну цензуру, щоб уникнути об'єктивного висвітлення цих питань. Варто зазначити, що сьогодні в Україні спостерігається системний етап становлення нормативно-правової бази запобігання та протидії корупції в Україні, під час якого фактично прийнято всі нормотворчі рекомендації Ради Європи, створено спеціалізовані антикорупційні органи, запроваджено електронне декларування. Незважаючи на це, явище корупції продовжує існувати і вимагає постійного.

На основі реалізованих у нашій державі заходів запобігання корупції, можемо виокремити такі концептуальні підходи до подолання проблеми корупції: *політичний*, який полягає в тому, що політична воля подолати корупцію всіма можливими демократичними заходами, включаючи мораль та ідеологію, сформулювати та реалізувати чітку національну антикорупційну політику, єдність та компромісне співробітництво у подоланні корупції між усіма політичними силами; *економічний*, який знаходить свій прояв в обов'язковому врахуванні річних видатків на фінансування заходів, передбачених концепцією, до державного бюджету та місцевого бюджету, залучення коштів від вітчизняних та міжнародних донорських громадських організацій шляхом підготовки проектів, спрямованих на реалізацію заходів, визначених концепцією; *нормативно-правовий* – Верховна Рада України, центральний орган виконавчої влади, органи місцевого самоврядування розробляють і приймають антикорупційні нормативно-правові акти та акти, призначення та зміст яких узгоджуються з концептуальними актами в межах їх повноважень тощо.

Отже, проблема формування концепцій запобігання корупції у сучасних умовах характеризується поєднанням політичного, економічного та нормативно-правового аспектів публічного управління. У сучасній науці публічного управління немає єдиного підходу до формування концепту національної антикорупційної політики. Адже потреба формувати концептуальну основу публічного управління властива лише складним, динамічним системам, внутрішньою характеристикою яких є наявність нормативно-правових актів, що характеризують зміст антикорупційної політики, визначають суб'єктів запобігання корупції та встановлюють стандарти управлінської діяльності.

Бібліографічні посилання:

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред. Н. Ю. Шведовой. 23-е изд., исправл. М.: язык, 1991. 917 с.
2. Лунеев В.В. Коррупция учтенная и фактическая. *Государство и право*. 1996. № 8. С. 81.

3. Бараш Є.Ю. Соціально-правові та кримінологічні фактори корупції в Україні. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : *матеріали V Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2020 р.)* : у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. Ч. 1. 300 с.

4. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VI (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. ст. 2056.

Наливайко Лариса Романівна,

проректор Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

Мінакова Євгенія Валеріївна,

доцент кафедри

загальноправових дисциплін,

кандидат юридичних наук

(*Дніпропетровський державний*

університет внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Анексія Криму та розпочата з 2014 р. антитерористична операція призвели до того, що Україна за кількістю ВПО посіла перше місце на Європейському континенті. Більшість з них – жінки, діти, особи пенсійного віку, особи з інвалідністю.

Внутрішнє переселення в Україні має свої особливості. За приблизними підрахунками ООН станом на 2019 рік на території ОРДЛО проживає 2,8 мільйона осіб. Офіційна статистика щодо населення Автономної Республіки Крим відсутня. 27% ВПО, які переїхали з ТОТ та оселилися у територіальних громадах – це працездатні, активні особи, які виїхали через неможливість розвитку та процвітання в умовах беззаконня, яке діється на окупованій території, та через відсутність будь-яких перспектив. 13,3 % – внутрішньо переміщені діти – майбутнє територіальної громади, основна умова її подальшого існування. У провідних державах світу розвиток людського капіталу, продуктивних сил є передумовою економічної стабільності та сталого розвитку.

Вирішення проблем ВПО та осіб, які постраждали від конфлікту, є стратегічними пріоритетами що визначені Національною стратегією у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021. Визначені цілі дають можливість органам місцевого самоврядування концентрувати увагу і зусилля на розв'язанні системних проблем у зазначеній сфері. Основними проблемами ВПО визначено відсутність довгострокових рішень для реалізації їх прав та законних